

DOSSIER DE PREMSA

L'ESTAT DE LA POBRESA
A LES ILLES BALEARS
2019

ÍNDEX

- **Estat de la pobresa a les Illes Balears**
 - **Dades de les Persones en Risc de Pobresa i/o situació d'Exclusió Social i dades les Persones en situació de Pobresa Severa**
 - **Dades de la Privació Material Severa**
 - **Dades de Població amb Baixa Intensitat de Treball per Llar**
 - **Dades de Pobresa en relació a les Pensions**
 - **Dades sobre el Llindar de la Pobresa**

- **Sobre la Xarxa per la Inclusió Social. EAPN-Illes Balears**

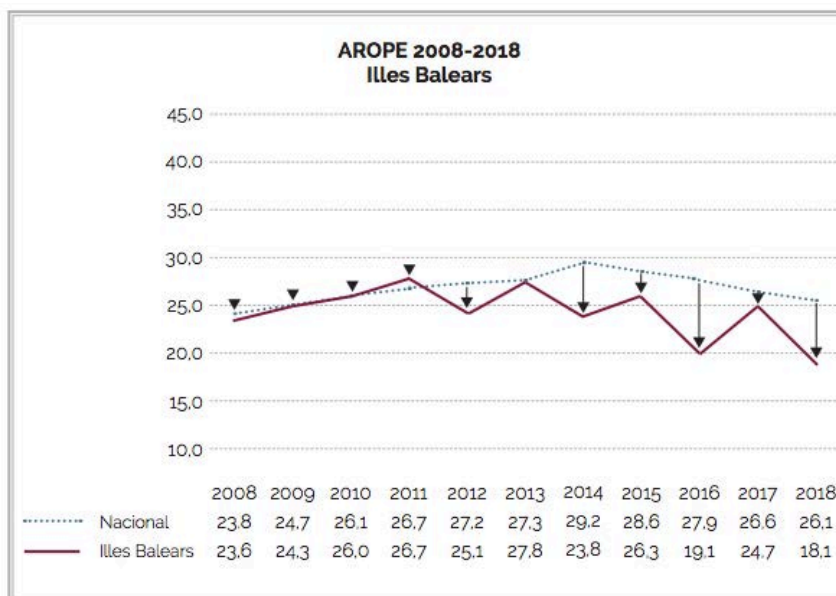
L'Estat de la Pobresa a les Illes Balears

Dades de les persones en risc de pobresa i/o situació d'exclusió social i dades de les persones en situació de pobresa severa

L'any 2018 visitaren les Illes Balears més de 16 milions de turistes. El nostre model econòmic, basat en la indústria turística, ha generat un mantra que es repeteix any rere any: el turisme genera riquesa per a tothom. No obstant, des de l'any 2000 el PIB per càpita de Balears ha anat perdent posicions en relació a altres comunitats autònomes i la desigualtat continua sent un dels grans problemes a resoldre.

És cert que l'activitat turística ha possibilitat que Balears hagi sortit de la crisi amb més rapidesa que altres regions i que s'hagi recuperat els nivells d'ocupació previs a 2008, però **el greu problema de la desigual i injusta redistribució de la riquesa continua vigent. De fet, els salaris baixos i l'increment dels preus de l'habitatge són dues de les grans dificultats que han d'afrontar les Illes per poder eliminar la xacra de la pobresa.**

Per tant, podem dir que aquesta sortida de la crisi ens situa davant una aparent paradoxa: per una banda, l'Informe de l'Estat de la Pobresa 2019, elaborat per l'EAPN, posa de manifest que l'indicador AROPE ha baixat sis punts respecte l'any anterior (el que suposa que **un 18% de la població de l'arxipèlag, és a dir, més 200.000 persones, estan en risc de pobresa i/o situació d'exclusió social**), però per una altra, **el cost de la vida ha augmentat i, en conseqüència, el benestar de gran part de la població de les Illes Balears ha empitjorat.**

16'7%
Homes
19'5%
Dones

Cal destacar que quan es parla de grups vulnerables, hom sol pensar exclusivament en persones de baixos ingressos. No obstant, la vulnerabilitat social és un terme complex i multidimensional, i afecta no només als grups amb rendes inferiors sinó també a altres col·lectius que pateixen privació de serveis bàsics, dificultats d'accés a drets i/o manca d'igualtat d'oportunitats.

Si fem l'anàlisi per gènere, un any més **les dones són les més afectades per la pobresa i/o l'exclusió social, atès que més de 110.000 dones es troben en aquesta situació, un 3% més respecte als homes**. Així doncs, no només hi ha més dones pobres, sinó que la pobresa i la desigualtat tenen un impacte més gran en elles: la majoria treballa en sectors pitjors remunerats, continuen sent les responsables de la cura dels fills i altres persones dependents i del treball domèstic, són més vulnerables a la pobresa extrema i tenen menys possibilitats d'accedir al mercat laboral. Per aquesta raó, **EAPN-Illes Balears vol recordar als poders públics que en el disseny i aplicació de les polítiques socials s'hi ha d'incloure necessàriament la perspectiva de gènere**, el que suposa l'adopció d'una proposta d'inclusió i de recerca de la igualtat i l'equitat. En aquest sentit, la integració del gènere, des d'una perspectiva transversal, va més enllà de la tradicional forma d'entendre els processos polítics des de la igualtat d'oportunitats, tot desplegant totes les mesures i polítiques necessàries per assolir la igualtat plena.

Per últim, hem de fixar també la mirada en aquells que pitjor estan; tot i que el seu nombre s'hagi reduït en relació a l'any passat: són les **11.000 persones de les Illes Balears que es troben en situació de pobresa severa, és a dir, que sobreviuen amb menys de 370 € mensuals**. Aquesta dada, en una comunitat que suposadament ha deixat enrere la crisi, **és alarmant i esfereïdora**.

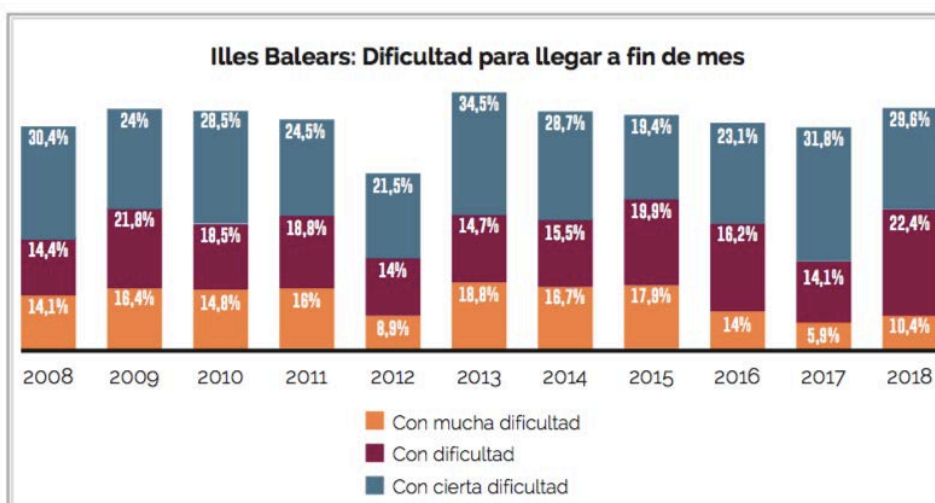
Privació Material Severa

Actualment, **gairebé 60.000 persones de les Illes Balears viuen en condicions de Privació Material Severa**, el que significa que no poden fer front a quatre dels conceptes de consum bàsic definits per la Unió Europea. De nou, aquesta privació afecta més al gènere femení.

ITEMS DE PRIVACIÓ MATERIAL SEVERA	
ILLES BALEARS	2018
No es pot permetre anar de vacances almenys una setmana a l'any	29'2%
No es pot permetre un àpat de carn, pollastre o peix cada dos dies	1'1%
No es pot permetre mantenir l'habitatge amb una temperatura adequada	11'4%
No té capacitat per afrontar despeses imprevistes	33'6%
Retards en pagament de despeses de l'habitatge en els últims dotze mesos	1'2%
No es pot permetre disposar d'un cotxe	6'5%
No es pot permetre disposar d'un ordinador	5'6%

En general, tots els factors de Privació Material Severa són inferiors als registrats l'any anterior, però continua sent molt preocupant que **un de cada tres illencs no pot fer front a despeses imprevistes**, sense recórrer a préstecs o compres a termini.

D'altra banda, cal assenyalar que l'Informe de l'Estat de la Pobresa de 2019 recull que la **població que experimenta dificultats per arribar a final de mes ha augmentat més de 10 punts percentuals**, fins a situar-se en el **62,4% (més de 700.000 persones)**, un percentatge molt superior a la mitjana estatal (53,7%). A més, cal afegir que l'increment més notable es produeix entre les persones que arriben a final de mes amb molta dificultat (un 10% de la població).

En relació a aquestes xifres, **EAPN-Illes Balears** demanda que s'actui sobre l'alarmant situació del preu de l'habitatge o del lloguer a les Illes Balears, que segons els experts s'ha incrementat en més d'un 40% en els darreres cinc anys. Aquest fet **dificulta la vida quotidiana de moltes famílies**, que han de destinar bona part dels seus ingressos al pagament del lloguer o la quota

hipotecària, i **nega el dret bàsic de l'habitatge a moltes altres** (per processos de desnonament, per impossibilitats reals d'emancipació o per altres circumstàncies).

Per tot això, des de les administracions públiques **s'ha de dissenyar i aplicar una política d'habitatge clara i valenta** que impulsi l'habitatge públic, fomenti el lloguer social, impedeixi els desnonaments i la gentrificació i qualsevol altra mesura que garanteixi quelcom tan bàsic per al desenvolupament d'un projecte de vida com és un habitatge digne.

Baixa Intensitat de Treball per la Llar

La Baixa Intensitat de Treball per Llar és la relació entre el nombre de mesos treballats per tots els membres de la llar i el nombre total de mesos que, en teoria, podrien treballar tots els membres en edat de treballar. En aquest sentit, gairebé **39.500 persones residents a les Illes Balears viu en llars amb baixa intensitat de treball**, xifra que ha augmentat respecte a l'any anterior.

BAIXA INTENSITAT DE TREBALL PER LLAR (BITL)		
ILLES BALEARS	2017	2018
% BITL	3'7%	4'4%
Homes	4%	5'1%
Dones	3'5%	3'7%
POB. BITL	32.798	39.488
Homes	17.851	23.204
Dones	15.231	16.269

D'altra banda, l'índex de desocupació ha perdut fiabilitat com a mesurador de l'èxit socioeconòmic, doncs actualment tenir **una feina no és garantia per escapar del risc de pobresa o exclusió**. Actualment, **al voltant d'un 15% de les persones que tenen un treball remunerat es troben en aquesta situació de risc**; la figura del treballador pobre, doncs, es consolida a les nostres illes, a causa de les condicions de precarietat, la temporalitat, la curta durada dels contractes o directament l'explotació. Un exemple de la precarització progressiva del mercat laboral: quan va sorgir, el terme mileurista feia referència, de manera un tant despectiva, a aquells joves que tenien sous d'uns mils euros mensuals; avui, aquesta quantitat és una fita inassolible per a un percentatge rellevant de la població: concretament, de **les quasi 370.000 persones que cobren menys de 1.000€ a la nostra comunitat**.

Dades de Pobresa en relació a les Pensions

Respecte a les pensions, l'Informe de l'Estat de la Pobresa de 2019 posa de manifest que el **35'3%**, és a dir, **67.429 pensionistes**, reben una renda inferior al llindar de la pobresa (634€), i que **16.143 pensionistes** estan en situació de pobresa severa, donat que cobren menys de **317€**.

Cal destacar que aquesta situació s'ha agreujat respecte a l'any anterior, de manera especial en les pensions de jubilació. Per tant, les pensions són clarament insuficients i, donat l'augment del cost de la vida, és necessari que les administracions públiques assumeixin un compromís amb les persones majors, mitjançant l'increment de les pensions mínimes, i, alhora, millorar les condicions laborals per poder garantir en el futur una vellesa digna.

DADES POBRESA PENSIONISTES						
2018	Incapacitat Permanent	Jubilació	Viduitat	Orfandat	favor familiar	Totes les pensions
TOTAL EN POBRESA	6.115	33.292	22.587	5.339	96	67.429
TOTAL EN POBRESA SEVERA	340	5.668	6.174	3.936	24	16.143
2017	Incapacitat Permanent	Jubilació	Viduitat	Orfandat	favor familiar	Totes les pensions
TOTAL EN POBRESA	6.020	27.563	23.952	5.384	101	62.630
TOTAL EN POBRESA SEVERA	312	5.240	6.063	3.934	29	15.587

Dades sobre el Llindar de la Pobresa

Si bé és cert que per facilitar les comparatives l'Informe sobre l'Estat de la Pobresa utilitzar el llindar de la pobresa estatal, és obvi que una mateixa quantitat d'ingressos pot ser molt diferent depenent de la regió. Així doncs, per tenir una anàlisi completa de la situació, també hem de fer referència al **llindar de la pobresa regional de Balears**, que l'any 2018 es va situar en 10.224€ (1.353 € superior a la mitjana estatal). Aquest canvi en el límit per a determinar qui és pobre produeix una elevació de la taxa de pobresa de més de sis punts, fins al 21,6%, xifra que és molt similar a la mitjana nacional. Per al cas de l'any 2018, **la utilització del llindar regional per calcular la taxa de pobresa implica que totes les persones residents a Balears els ingressos per unitat de consum estan entre 8.871 € i 10.224 € han de ser considerades pobres**.

Per tant, considerant les peculiaritats de les illes Balears, **la situació no convida a l'optimisme, doncs que es manté un elevat risc de pobresa i exclusió social**. En definitiva, i com dèiem abans, vivim en la paradoxa d'un escenari de superació de la crisi **amb un percentatge rellevant (i gairebé cronificat) de persones en risc de pobresa i/o exclusió social**. I això és a causa que aquesta recuperació s'ha basat en una **precarització de les condicions laborals i en l'increment de les desigualtats**. Amb el perill afegit de la nova crisi que s'està

anunciant i que, malauradament, tornarà a afectar de manera més greu i més contundent a les persones més vulnerables.

Sobre la Xarxa per a la Inclusió Social. EAPN - Illes Balears

Qui som?

La Xarxa per a la Inclusió Social. EAPN-Illes Balears és una coalició independent d'ONGs de les Balears, integrada a l'*European Anti Poverty Network-EAPN* (Xarxa Europea de Lluita contra la Pobresa i l'Exclusió Social), que treballa en la lluita contra la pobresa i l'exclusió social amb l'objectiu de situar aquestes dues qüestions en el centre dels debats polítics de la Unió Europea.

Actualment EAPN-Illes Balears agrupa una trentena d'entitats sense afany de lucre. En aquest sentit les institucions que conformen aquesta coalició són:

- ASPAS (Associació de Pares de Persones amb Discapacitat Auditiva)
 - Associació Aula Cultural.
 - Associació SILOÉ.
 - Càritas Diocesana de Mallorca.
 - Cooperativa Jovent.
 - Creu Roja Espanyola a les Illes Balears.
 - Espiral. Entitat prestadora de Serveis a la Infància i la Joventut.
 - FEIAB (Federació d'Entitats d'Atenció a la Infància i Adolescència Balear).
- Xarxa formada per:

- AMES
- Associació Pare Montalvo
- Centre Mater Misericordiae o Fundació Aldaba
- Fundació Minyones
- Fundació Natzaret
- GREC (Associació Grup de d'Educadors de Carrer i Treball amb Menors)
- INTRESS (Institut de Treball Social i Serveis Socials)
- Fundació Solidaritat Amaranta
- Llars el Temple (Congregació de Religioses Terciàries Trinitàries)
- Patronat de l'Agrupació pro Minusvàlids Psíquics de la Comarca d'Inca.

- Fundació Deixalles
- Fundació IRes (Institut de Reinserció Social).
- Fundació La Sapiència
- Fundació Patronat Obrer.
- Fundació Sant Joan de Déu Serveis Socials Mallorca.
- GREC (Grup d'Educadors de Carrer i Treball amb Menors).
- INTRESS (Institut de Treball Social i de Serveis Socials).
- Metges del Món
- PROBENS (Associació per a l'Estudi i Promoció del Benestar Social).
- Projecte Home Balears.
- Projecte Socioeducatiu Naüm. Germanes de la Caritat de Sant Vicenç de Paül.
- Fundació La Sapiència
-

Què fem?

EAPN-Illes Balears treballa en xarxa. Totes les entitats, ja siguin grans o petites, **tenen la mateixa veu.** I és que l'**objectiu** principal d' EAPN-Illes Balears **és ser un grup de pressió en l'àmbit social, concretament en matèria d'inclusió tant a nivell local com autonòmic, estatal i europeu.**

Cal destacar que EAPN-Illes Balears treballa fonamentalment en la **promoció de la Participació de Persones en Situació de Pobresa i Exclusió Social, mitjançant:**

- L'enfortiment de les xarxes territorials i del seu teixit associatiu.
- Les accions d'incidència política en matèria d'inclusió social, tant a nivell local, autonòmic, estatal i europeu.
- Les campanyes de sensibilització social.
- La publicació d'informes i estudis.
- L'elaboració de projectes de formació i promoció d'iniciatives relacionades amb la lluita contra la pobresa i l'exclusió social.
- L'organització de seminaris anuals sobre polítiques d'inclusió social d'àmbit europeu, nacional, autonòmic i local.
- L'establiment de polítiques de treball i accions en grups de treball permanents.
- La participació activa en diversos fòrums i òrgans relatius al Tercer Sector Social com ara la Plataforma del Tercer Sector, el Fòrum d'Agents Socials, la Plataforma d'ONG d'Acció Social, el Consell Estatal de ONG d'Acció

Social, l'Aliança contra la Pobresa, entre d'altres.